

גאוואלדיגע רעיונות

פרשת כי תבוא תשפ"ב, עלון מס' 453

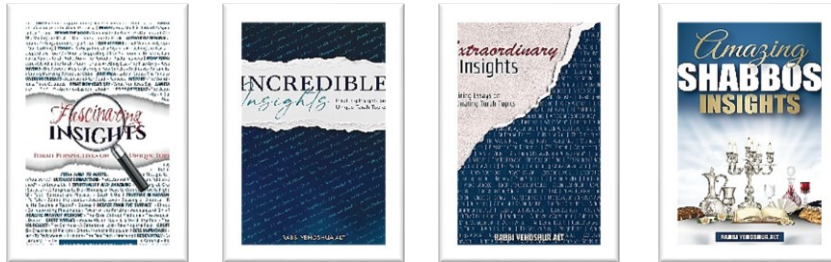
צו קויפן איינער פון דער מחבר'ס ספרים, און באשטעלן אז עס זאל אנקומען ביי דיין טיר, ביטע שיק אן אימייל צו:

yalt3285@gmail.com

אדער קענט איר קוקן ביי:

<https://amzn.to/3eyh5xP>

(וואו איר קענט אויך זעהן די באריכטן)

מיר פארשפרייטן הערליכע דברי תורה איבער דעם גלאב

קאנאדע • טשילע • טשיינא • טשעכיי • ענגלאנד • פראנקרייך • דייטשלאנד • גיבראלטאר • האלאנד • בראזיל • ארגענטינע • עסטרייך • אויסטראליע • בעלגיע • אונגארן • אינדיא • ארץ ישראל • איטאליע • מעקסיקא • פאנאמא • פוילן • רוסלאנד • דרום אפריקע • שווייץ • אוקריינא • פאראייניגטע אראבער עמיראטעס • ארצות הברית • ווענעזועלא

צו פארבינדן די טויזנטער לייענער און באקומען די גליונות בחינם, אדער צו שיקן הערות אדער תשובות, ביטע פארבינדט אייך מיט הרב יהושע אלט YALT3285@GMAIL.COM

דער גליון ווערט געליינט אין זעקס קאנטינענטן און אין איבער פערציג לענדער ארום דער וועלט. לעילוי נשמת הרב שלום דובער בן הרב יצחק ז"ל

This newsletter can also be viewed at <https://bit.ly/3z9qF5E>.

דעם נוזלעטער קען מען אויך זען אויף אידיש ביי <https://bit.ly/38RvdTI>

Pour voir ou télécharger la version Française: <https://parshasheets.com/?s=Fascinating+Insights>.

אפשר לקרוא את עלון זה בעברית באתר: הורדות-עלונים/רעיונות-מדהימים-הורדות-עלונים/<https://www.dirshu.co.il/category/>
דער מחבר ערלויבט און שטיצט סיי ווער עס וויל פארשפרייטן דעם גליון צו דעם ציבור.

וועקער זייגערס

איינער פון די זאכן וואָס מיר נעמען נישט גענוג אין באטראכט איז אונזער וועק זייגער. דאס מוזן מיר מער מעריך זיין. פאר דריי הונדערט יאר צוריק איז דיין וועק זייגער געווען דער האָן. אויב איר האט זיך געלייגט שלאפן שפעטער ווי געווענטליך, א שאד! דער האָן האָט געקראַכן אין דער זעלבער צייט! היינט, אָבער, קענען מיר אויסוועהלן פון פילע טיפס פון וועק זייגערס וואָס זענען אזוי גרינג צו נוצן. און, זיי קענען אוודאי זיין אפגעשטעלט צו זיין פאָסיג לויט דיין פונקטליכע אפשטימונג!

ס'איז דא א ווארט אז מען קען אפט צושליסן א מאן'ס אמביציע לויט צי ער האט פיינט זיין וועקער זייגער אדער ער האלט עס פאר זיין טייערער פריינד. באקוקן מיר די וועקער זייגער ווי אונזער בעסטער פריינד אדער ערגסטער פיינט? עטליכע פערזאנען קוקן פאראויס אויפצושטיין צו א נייער פרימאָרגן צו האָבן אַ וואונדערליכן טאָג פון אַקאָמפלישימענט, בשעת אנדערע וועקן זיך מיט ווייטאג צו נאך א טאָג און פרובירן עס דורך צו שטופן. א מאָטאָוואַוישאַנאַל רעדנער האט אַמאָל באַמערקט, "עס איז נישט אַ וועק זייגער. עס איז אַ געלעגנהייט זייגער."

עס ווערט געזאגט בדרך מליצה אז די ווערטער "הקול קול יעקב" (בראשית כ"ז, כ"ב) באווייזן אויף דעם קול פון א וועק זייגער (דיר אויפצו-וועקן צו א טאג פון אויפטוהן) אבער די קומענדיגע ווערטער נאכדעם, "והידים ידי עשו" - זענען א רמז צו די וואס דריקן די סנאָאָז קנעפל וויבאלד דער וועק זייגער טוט הילכן, וואס שטופט אפ אויפשטיין מיט זריזות לעבודת הבורא.

פלאי פלאים

אויב אַ מענטש וויל צוזעהן אַ נס אין היינטיגע צייטן, דאַרף ער נאָר אנקוקן אַ איד. אַ איד וואָס לעבט היינט איז דער גרעסטער נס וואָס אַ מענטש וועט זעהן. אזוי שרייבט דער ערוך השולחן זי"ע (אורח חיים א, א) "אין לך אות ומופת גדול מזה!" עס איז נישטא קיין גרעסערע נס ופלא ווי דעם, קיין גרעסערע וואונדער ווי דעם.

מיט מער ווי 3300 יאָר צוריק, זענען אונזערע עלטערן געווען אין גלות מצרים, וואו 80% פון אידן זענען אומגעקומען. אבער דער הייליגער באשעפער האָט אפגעהיטן אונזערע עלטערן אזוי אז מיר זאלן קענען האבן א קיום ביז היינט. אין דער צייט פון חורבן בית ראשון, די טויט אָפּצאָל איז געווען ריזיג אָבער דער אויבערשטער האט געוואלט אז איר זאָלט דא זיין היינט. דער אויבערשטער האָט זיכער געמאַכט איבערצולאזן א שארית הפלטה. די צאָל מתים בעת חורבן בית שני איז אויך געווען אומגלויבליך. Josephus שרייבט אז די נומער פון מענטשן וואס זענען געשטארבן איז געווען 1.1 מיליאָן. דעמאלטס האבן די רוימער נאך געיאגט יעדן איינציגן איד וואס זיי האבן נאר געפונען. אבער טראץ דעם האט דער אויבערשטער געוואלט אז דו זאלסט זיין א המשך און דעריבער האט ער געראטעוועט דינע אָבות.

טויזענטער אידן זענען ליידער גע'שחט'ן געווארן בשעת די קרייצצוג אָבער דער הייליגער באשעפער האט דיר געוואלט. אין 1391, זענען 200,000 אידן געצווינגען געווארן זיך צו שמד'ן אין שפּאַניע, אָבער דער אויבערשטער האט אריינגעלייגט כחות אין דיין צוקונפט. 300,000 אידן זענען פארטריבן געווארן פון שפּאַניע אין 1492 און צענדליגער טויזנטער זענען אומגעקומען. דער אויבערשטער האָט געראטעוועט דינע אָבות פון די פּאָגראַמען פון כּמאַלניצקי, פּדי איר זאָלט זיין דאָ היינט. מיר זענען אַ בראַכצאָל פון אַ בראַכצאָל וואָס האָט איבערגעלעבט די צוטיילונגען פונעם אידישן פּאָלק.

דער הייליגער באשעפער האלט וואָך איבער דיר פֿאַר 3300 יאר. דינע עלטערן זענען געראטעוועט געווארן פון חורבן נאך חורבן אזוי אז דו זאלסט קענען זיין לעבעדיג היינט. לויט סטאַטיסטישע חשבונות איז עס נישט א זעלטענע פּאַסירונג, עס איז פשוט אוממעגליך אז א איד וואָלט דאָ געווען. עס איז אומגלויבליך! דער גרעסטער נס!

אזוי קענען מיר פארשטיין די ווערטער פון הרב יעקב עמדין זי"ע (הקדמה צו סידור בית יעקב). "ווי קען דער אומגלויביגער אין דער השגחה פון דער הייליגער באשעפער זיך נישט שעמען? נאָר מיט'ן אַנאַלייזן אונזער מצב אין דער וועלט, מיר זענען גלות מענטשן, און טראָץ אַלעס וואָס איז געשעהן מיט אונז פֿאַר טויזנטער יאָרן זענען מיר נאָך דאָ. איך שווער אז ווען איך באוואונדער דעם נס, אז עס איז פיל גרעסער פון אַלע די נסים וואָס דער אויבערשטער האָט געטוהן פאר אונזערע עלטערן אין מצרים, אין די מדבר און אין ארץ ישראל."

קומט אויס אז דער גרעסטער נס אין די הסטוריא פון דער וועלט האט דער אויבערשטער געטוהן פֿאַר דיר אליין. און דאָס איז ווייל ער וויל דיר, דינע תפילות, דיין תורה און דינע מצוות. דורכאויס די הסטוריא פון דער וועלט האט דער הייליגער באשעפער נישט אינוועסטירט אזוי פיל כוח און מחשבה ווי אין די עקזיסטענץ פון יעדן איד!

אין ליכט פון דעם וואָס מיר האָבן געזאָגט, איז מעגליך צו ערקלערן פאַרוואָס תשעה באב ווערט גערופן אַ יום-טוב (איכה א, טו). אזוי ווי פסח דערמאנט די נסים פון יציאת מצרים און סוכות דער נס פון די ענני הכבוד, דערמאנט תשעה באב דעם גרעסטען נס פון אלע - דעם נס פון די שארית הפלטה און אייביגקייט פון די אידן (ספר מגיד הרקיע עמוד רלב).

שוואר אבער גרויס

ביי שמונה עשרה (אין ברכת שמע קולינו) זאָגן מיר "כי אתה שומע תפלת כל פה" (אז איר הערט די תפילה פון יעדער מויל). הרב אורי מסטרעליסק זי"ע האט געוואונדערט פאַרוואס די נוסח פון די ווערטער איז "כל פה" און נישט "כל תפילה", אז דער אויבערשטער הערט יעדע תפילה?

די ווערטער "כל פה" באווייזן אויף א תפלה וואס ווערט פארציילט אן הארץ, אן כוונה. עס איז נאָר ווערטער געזאגט פון מויל. אפילו אזא תפלה הערט דער אויבערשטער (מעיינה של תורה, ואתחנן 3:23).

דער מגיד מטריסק זצ"ל שרייבט אין זיין ספר "מגן אברהם" בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: אפילו אויב מען ווייסט נישט די גאנצע כוונה און וואס די פירוש המילות באדייטן, נאר ער דאווענט פשוט ווייל אזוי האט דער הייליגער באשעפער געבעטן, "תפלתו בוקעת ועולה עד לרקיע". זיין דאווענען הייבט זיך אויף און שפאצירט אין הימל, דאס איז ווייל די דאזיגע הייליגע ווערטער האבן אזא קדושה ווען זיי ווערן געזאגט לשם שמים.

זאָגט דער פסוק "ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו" (תהלים יח:לו-לז). דער "יסוד האמונה" ערקלערט בשם הארי ז"ל, אז תפילה טוט אויף אין די עליונים אפילו אן א ריכטיגע כוונה, ווי דער הייליגער באשעפער ווערט איבערצייגט (ויפתוהו) דורך אונזערע תפילות, אפילו עס איז נאר מיט אונזער מויל (בפיהם), אן אונזערע הערצער (ולבם לא נכון עמו) (ספר טעמי המנהגים, 38).

ר' אלט זכה ללמוד תחת הרה"ג מרדכי פרידלענדער זצ"ל והוסמך לרבנות על ידי הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל. ר' אלט הוציא ארבע ספרים במגוון נושאים בעניני יהדות ומחשבת ישראל. כתביו מופיעים באנגלית, אידיש, עברית, גרמנית וצרפתית.